

Hvad nu kontraktsaffattelsen angår, har den franske lov lettet den i høj grad ved selv at tegne op og juridisk bestemme flere forskellige systemer, så at ægtefolkene, om de vil, kun behøver at beslutte sig for et af disse, så er det hele i orden. Det kunde man hos os ogsaa gjøre; ingenting var vel da iveien for, at det af både dr. St. og fru Stampe varmt anbefalede fælleseie med samråde fik sin plads blandt disse systemer, som stod der til enhvers fri valg. Når så ved undervisning sørgedes for, at disse systemers rækkevidde blev kendt for enhver, som gad kende dem, eller endog, gerne for mig, blev taget med i skoleundervisningen for de ældre aldersklasser, ligesom de øvrige borgerpligter og rettigheder vel med tiden bliver, så tænker jeg ikke, der skulde mærkes nogen videre vanskelighed, og at ordningen hos os skulde vise ganske anderledes gode resultater end her i Frankrig, hvor kvinderne, før de bliver gifte, er åndelig — tildels ogsaa legemlig — indespærrede, og hvor kontrakten faktisk affattes ikke mellem hustruen og hendes vordende mand, men mellem hendes nuværende formynder, faderen, og den fremtidige, ægtefællen. En ting er nemlig nødvendig, skal systemet vise gode resultater, og det er, at ogsaa den gifte kvinde blir myndig; men dette ønsker, såvidt jeg ved, ogsaa dr. St. og fru Stampe. Egentlig kan jeg ikke skjønne, hvad det er, folk har imod den fulde kontraktsfrihed. Når alt kommer til alt, er det vel ikke andet end den hos de fleste indgroede lyst til at sætte alle mennesker under formynderskab, en meget velment iver for at tage valget og valgets ansvar bort fra menneskenes svage skuldre. Men netop denne omhu gør, at de svage skuldre aldrig blir stærke.

Imidlertid, da man nu ikke ved straffebestemmelser eller lign. kan tvinge menneskene til at slutte kontrakt*), så må lovgivningen ogsaa have en ordning, som de folk kan falde tilbage på, hvis umodenhed eller letsindighed har således overhånd, at de ikke kan eller vil få istand en kontrakt. Som sådan subsidær ordning ønsker nu jeg som sagt særeiet. Dr. St. er bange for dette, dels fordi det fører til gift kvindes erhverv — hvorom mere senere — og dels fordi han opfatter det som et adskillelsens og vilkaarlighedens régime. Særeiet blir for ham et panser omkring hver af ægtefællerne, der blot fører dem til egoisme og vilkårlighed og hindrer dem i at få øie på det fælles hjem. Denne opfatning tror jeg beror på en fuldstændig misforstaaelse af særeiets moralske og juridiske karakter. Dr. St. havde blot behøvet at se lidt på f. ex. det af hr. Bajer udarbejdede og nu foreliggende lovforslag om særeie for at se, at just i dette system de fælles pligter mod det

*) I maiheftet af „Kv. og Samf.“ har fru Plum taget til orde for obligatorisk kontrakt; så langt tror jeg ikke man bør gå.